

Nota van toelichting

Numer.: 25T1032 	Kerkrade, 28 april 2025
---	--------------------------------

Behorend bij ontwerpbesluit nummer: 25Rb036

Onderwerp

GR WOZL en GR WSP Parkstad eerste begrotingswijzigingen 2025, ontwerpbegrotingen 2026, meerjarenramingen 2027 – 2029, én jaarrekeningen 2024.

Beslispunten

- I. Een negatieve zienswijze af te geven op zowel de Ontwerpbegroting 2026 en Meerjarenraming 2027-2029, als op de eerste Begrotingswijziging 2025 GR WOZL;
- II. Een negatieve zienswijze af te geven op zowel de Ontwerpbegroting 2026 en Meerjarenraming 2027-2029, als op de eerste Begrotingswijziging 2025 GR WSP Parkstad;
- III. Een begrotingsbijstelling door te voeren waarbij het verschil vanaf 2027 tot en met 2029 op de begrotingspost Wsw wordt verwerkt bij de begroting 2026 van de gemeente;
- IV. Kennis te nemen van de jaarrekeningen 2024.

Inleiding

Voor de uitvoering van gemeentelijke taken kan worden gekozen voor een publiekrechtelijke samenwerking, waarbij een zelfstandige organisatie wordt opgericht die voor verschillende samenwerkende gemeenten taken uitvoert. Deze publiekrechtelijke samenwerking is gebaseerd op een gemeenschappelijke regeling. We noemen deze zelfstandige organisatie de GR (gemeenschappelijke regeling) of Verbonden Partij. Het gevolg van het overdragen van bevoegdheden naar een publiekrechtelijke samenwerking is dat een gemeentelijk bestuur meer op afstand staat en minder invloed kan uitoefenen dan bij taken in eigen beheer.

Een van de sturingsinstrumenten voor de raad om grip te houden op de GR-en vormt de P&C-cyclus. De gemeenteraad dient inzicht te hebben in de financiën van een Verbonden Partij om daar controle op uit te kunnen oefenen. De Verbonden Partij is verplicht het volgende te doen:

- De kadernota voor het eerstvolgende jaar moet ter kennisname vóór 15 april aan de raad toegezonden worden. In deze kadernota worden de beleidsmatige en financiële kaders geschetst.
- De voorlopige jaarrekening van het afgelopen jaar moet eveneens vóór 15 april ter kennisname aan de raad toegezonden worden. In juli volgt de definitieve en vastgestelde jaarrekening. De jaarrekening van de samenwerking laat zien wat het afgelopen jaar in financieel en beleidsmatig opzicht aan de orde is geweest.
De raad kan hierop geen zienswijze indienen.
- Het samenwerkingsverband moet een ontwerpbegroting aan de raden sturen, voordat deze wordt vastgesteld. De raad heeft hier de wettelijke mogelijkheid om vooraf wensen of bedenkingen kenbaar te maken door het indienen van een zienswijze. De gemeenteraad heeft geen bevoegdheid om de begroting goed te keuren. In de begroting wordt aangegeven welke activiteiten de Verbonden Partij in het volgende begrotingsjaar gaat uitvoeren en wat de bijdrage per gemeente is.

De begroting is daarmee voor de gemeenteraad een belangrijk document om kaders te stellen. Volgens de Wet op de Gemeenschappelijke Regelingen moet de ontwerpbegroting 12 weken, voordat de begroting aan het Algemeen Bestuur (hierna: AB) wordt aangeboden, aan de gemeenteraden worden toegezonden. Gedurende deze 12 weken kunnen de raden een zienswijze indienen bij het Dagelijks Bestuur (hierna: DB). Het DB reageert voor vaststelling door het AB schriftelijk én gemotiveerd op de ingediende zienswijzen door de raad. Het AB stelt vervolgens de begroting vast. De begroting moet binnen 2 weken na vaststelling, maar uiterlijk 15 september, door de Verbonden Partij aan Gedeputeerde Staten worden toegezonden. De

uitvoering van de activiteiten is een verantwoordelijkheid van de Verbonden Partij. Hierop kan geen zienswijze worden ingediend.

In deze nota van toelichting ligt de begroting van de GR WOZL en GR WSP Parkstad voor. Ten eerste zullen de strategische ontwikkelingen geschetst worden, die volgens de gemeenschappelijke regeling van invloed zijn op de uitvoering van de kerntaken. Verder zijn voor de beoordeling door uw raad van belang de beleidsaanpassingen en nieuwe ontwikkelingen die een financiële impact hebben op de totale begroting. Tevens betreft dit de financiële gevolgen van CAO-wijzigingen, indexeringen en beleidswijzigingen waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden. Tot slot is van belang het Totaalbedrag van de Meerjarenraming 2025 Jaarschijf 2026 en het Totaalbedrag van de begroting van de GR en de impact hiervan op onze gemeente. Onderstaand wordt dit nader toegelicht.

Doelstelling

De raad de gelegenheid te geven zijn zienswijze te geven op de ontwerpbegrotingen 2026, meerjarenramingen 2027 – 2029 en eerste begrotingswijzigingen 2025, zodat deze betrokken kan worden bij de definitieve besluitvorming door het AB van de GR WOZL en GR WSP Parkstad op 26 juni 2025.

Argumenten

Eerste begrotingswijzigingen 2025

De eerste begrotingswijzigingen 2025 van de GR WOZL en de GR WSP Parkstad worden aangeboden vanwege de volgende redenen:

- De mei- en septembercirculaire 2024 van het Ministerie van BZK;
- De verwachte realisatie van de arbeidsjaren in 2025;
- De verwachte operationele realisatie van de verbonden partijen WOZL Beschut 2.0 en WSP Parkstad Detachering.

Voor 2025 is er nog geen ondernemingsplan opgesteld in afwachting van de beleidsmatige en bestuurlijke standpunten omtrent de toekomstige koers. Derhalve zijn er géén nieuwe ambities opgenomen in de 1ste begrotingswijzigingen ten opzichte van de begroting 2025.

Op hoofdlijnen zijn er de volgende ontwikkelingen bij de begrotingen:

- De mei- en septembercirculaire 2024 van het Ministerie van BZK: deze circulaire hebben voor 2025 een positief effect voor zowel de gemeenten als de GR WOZL. De subsidie per arbeidsjaar stijgt met €2.780 ten opzichte van de originele begroting 2025.
- De verwachte realisatie van de arbeidsjaren in 2025: de verwachte arbeidsjaren zijn voor 2025 met - 23,6 bijgesteld ten opzichte van de originele begroting. De uitstroom is gebaseerd op de werkelijk verwachte pensioneringen en 3% overig verloop. In Kerkrade zijn er 7,40 arbeidsjaren minder dan opgenomen in de begroting.
- De verwachte operationele realisatie van de verbonden partij WOZL Beschut 2.0: er wordt voor 2025 een nettoresultaat verwacht dat in lijn ligt met de oorspronkelijke begroting. Per saldo is er voor de gemeente Kerkrade een positief resultaat à €120.344 (lagere bijdrage).
- De verwachte operationele realisatie van de verbonden partij WSP Parkstad Detachering: het begroot verlies is beter dan oorspronkelijk begroot voor 2025. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een beter subsidieresultaat en ten dele tenietgedaan door een slechter operationeel resultaat. Dit resultaat wordt veroorzaakt door een dalende omzet bij een krimpende Sw formatie, hogere ICT kosten door kostenverschuivingen vanuit GR WOZL en inrichtingseisen volgend uit de archiefwetgeving.

Ondanks eerdergenoemde ontwikkelingen en onvermijdelijke financiële veranderingen wordt voorgesteld om een

negatieve zienswijze af te geven op de eerste begrotingswijzigingen van de GR WOZL en GR WSP Parkstad. De gehanteerde begrotingssystematiek van de GR'en leidt structureel tot een aanvankelijk hogere gemeentelijke bijdrage. Met het oog op het naderende ravijnjaar willen wij de GR'en hiermee een signaal geven om kritischer te begroten.

Ontwerpbegrotingen 2026 en meerjarenramingen 2027 – 2029

De ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027 – 2029 sluiten volledig aan op de uitgangspunten zoals deze

zijn opgenomen in de 1ste begrotingswijzigingen 2025. Deze begroting volgt de koers die eerder is vastgesteld door de deelnemende gemeenten en de beleidskaders van Parkstad Limburg 2016-2020. De begroting is

gebaseerd op de nieuwste cao voor Wsw-medewerkers en de gemeentefondsen van 2024. Veranderingen in loonontwikkeling en subsidies kunnen invloed hebben op de resultaten van 2026-2029 en de bijdragen van de

gemeenten. Het betreffen derhalve technische begrotingen. Dit kan zowel positief als negatief uitwerken. In december 2025 wordt er een doorrekening verwacht op basis van de septembercirculaire met daarin de actuele ontwikkelingen.

Er wordt voorgesteld om een negatieve zienswijze af te geven op de ontwerpbegrotingen en meerjarenramingen

van de GR WOZL en GR WSP Parkstad. Ook hier geldt dat de gehanteerde wijze van begroten leidt tot een aanvankelijk hogere gemeentelijke bijdrage. Met het oog op het naderende ravijnjaar willen wij de GR'en hiermee een signaal geven om kritischer te begroten.

Bezuinigingsopgaven GR'en

Met de oorspronkelijke begroting 2025 en meerjarenraming 2026 – 2028 als vertrekpunt heeft de GR WOZL aan de kostenkant van de begroting 2026 een structurele verlaging van 3,6% gerealiseerd. De GR WSP Parkstad heeft in deze begroting een besparing berekend van 32,1% tegenover de begroting over 2026 die vorig jaar is opgesteld. Deze besparing is aanzienlijk en wordt op hoofdlijnen gerealiseerd door een aantal effecten welke in de voorgaande begroting niet voorzien konden worden. Zo zijn er substantiële stijgingen in de subsidiebedragen als gevolg van een volume-effect (landelijk zijn er minder Sw-medewerkers terwijl het macrobudget gelijk blijft) en onvoorziene compensatie voor het vervallen van het lage inkomensvoordeel (LIV). Daarnaast is door een succesvolle regeling vervroegde uittreding sprake van een lagere bezetting. In de wetenschap dat iedere werkzame Sw-medewerker per saldo geld kost is ook dit een onvoorziene besparing. Dit uit zich tevens in een afname van bijkomende kosten als begeleiding en medisch vervoer. Tot slot is er sprake van tariefverbeteringen die bereikt zijn na de vorige begrotingscyclus die een positief effect hebben op de omzet, hetgeen ook leidt tot kostenbesparing voor de deelnemende gemeenten.

Kanttekeningen

Landelijk worden gemeenten de komende periode geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds waarbij het jaar 2026 een dieptepunt kent. Hierdoor worden gemeentelijke organisaties gedwongen om te zoeken naar noodzakelijke bezuinigingen. De gemeenschappelijke regelingen zijn in de afgelopen periode gevraagd om, gelet op de knellende financiële kaders, als 'verlengd lokaal bestuur' hun verantwoordelijkheid hierin te nemen. Uw gemeenteraad heeft in de zienswijzebrieven ten aanzien van de ontwerpbegrotingen 2025 van alle gemeenschappelijke regelingen al een passage gewijd aan dit uitgangspunt.

De belangrijkste risico's in de begroting zijn de ontwikkeling van lonen, subsidieontwikkelingen en de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (WAADI). De WAADI regelt de voorwaarden waaronder een werkgever arbeidskrachten tegen betaling mag uitlenen. Flexwerkers hebben daarbij recht op dezelfde beloning als

werknemers in een vergelijkbare functie bij de inlener. De verplichting van gelijke beloning zou grote gevolgen

hebben voor de uitvoering van de Wsw. Tot nu toe was de Wsw vrijgesteld van deze verplichting en werd de cao

Wsw gevolgd. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wil deze uitzondering laten vervallen.

Dit kan grote gevolgen hebben voor GR WOZL en GR WSP Parkstad, vooral op het gebied van

personeelskosten. Gelet op de politieke onzekerheid is het lastig om de waarschijnlijkheid en de preciezere gevolgen op dit moment in te schatten.

De gemeenschappelijke regelingen WOZL en WSP Parkstad vragen om kritischer te begroten heeft als kanttekening dat dit bepaalde risico's met zich mee kan brengen, met name op het gebied van arbeidsjaren, loonprijs- en subsidieontwikkelingen. Deze onzekerheden kunnen ertoe leiden dat ondanks een aangescherpte begroting, alsnog een aanvullende bijdrage noodzakelijk kan zijn. Tegelijkertijd constateren we op basis van de afgelopen jaren dat de ramingen structureel aan de hoge kant waren, waardoor wij ervan uitgaan dat er nog ruimte is om zonder extra bijdragen tot een reëlere begroting te komen. Het is van belang dat zowel de risico's als de ruimte bekend zijn bij de raad.

Financiën

Jaarrekeningen 2024

De jaarrekeningen 2024 leiden tot een door de gemeente Kerkrade over 2024 terug te ontvangen bedrag van in

totaal €852.229 (€646.452 GR WOZL en €205.777 GR WSP Parkstad). Dit komt met name door een beter resultaat van de verbonden partijen én de incidentele subsidie (€613.101) ten behoeve van de doorontwikkeling van de sociaal ontwikkelbedrijven. De gemeenteraad heeft reeds op 12 juni 2024 besloten om de subsidie te alloceren binnen het Participatiebudget¹. Het overige deel van het resultaat (€239.128 (€852.229 – €613.101)) komt ten goede aan het gemeenteresultaat 2024.

Eerste begrotingswijzigingen 2025

De financiering van de GR WOZL bestaat hoofdzakelijk uit rijkssubsidie, aangevuld met een tekortbijdrage (oftewel eigen financiering) van de deelnemende gemeenten. De rijkssubsidie wordt door het rijk verstrekt aan de gemeenten en conform de huidige afspraken direct doorgeleid naar de GR WOZL. Ten aanzien van de GR WOZL stijgt deze rijkssubsidie met €1.010.968 (voor Kerkrade) ten opzichte van de primaire begroting 2025, waardoor de tekortbijdrage (eigen financiering) van de gemeente Kerkrade daalt met €120.344. Per saldo betekent dit dat de totaalbijdrage van de gemeente Kerkrade aan de GR WOZL stijgt met €890.625 (€1.010.968 – €120.344).

Daartegenover staat dat de bijdrage van de gemeente Kerkrade aan de GR WSP Parkstad daalt met €461.574 ten

opzichte van de primaire begroting 2025. De hogere rijkssubsidie per arbeidsjaar betekent namelijk dat bij de GR WSP Parkstad het resultaat voor financiering en algemene dekkingsmiddelen beter is dan oorspronkelijk begroot.

Samengevat heeft de eerste begrotingswijziging 2025 GR WOZL en GR WSP Parkstad dus een negatief begrotingsresultaat van €429.051 (€890.625 – €461.574) aan totaalbijdragen voor beide GR'en, te weten:

1. De totaalbijdrage aan GR WOZL stijgt met €890.625,-
2. De totaalbijdrage aan GR WSP daalt met €461.574,-

Ontwerpbegrotingen 2026 en meerjarenramingen 2027 – 2029

Binnen de primaire begroting GR WOZL 2026 bedraagt de totaalbijdrage van Gemeente Kerkrade €16.578.877. Dit is een stijging van €954.330 ten opzichte van de begroting die voor jaarschijf 2026 was opgesteld in de primaire begroting 2025. Deze stijging is een primair gevolg van een stijging in de rijkssubsidie. De rijkssubsidie neemt namelijk toe met €970.548, terwijl de tekortbijdrage (eigen financiering) lichtelijk daalt met €16.218. Binnen de primaire begroting GR WSP 2026 bedraagt de totaalbijdrage van Gemeente Kerkrade €753.584. Dit is een daling van €430.610 ten opzichte van de begroting die eerder voor 2026 was opgesteld. Samen leidt dit tot een toename in de totaalbijdrage van de gemeente Kerkrade aan beide gemeenschappelijke regelingen van €523.720 (€954.330 – €430.610) vergeleken met de begroting die eerder voor 2026 was opgesteld, te weten:

1. De totaalbijdrage aan GR WOZL stijgt met €954.330,-

¹ 24Rb024. Ontwerpbesluit inzake 1ste begrotingswijzigingen 2024, ontwerpbegrotingen 2025, meerjarenramingen 2026 – 2028 én jaarrekeningen 2023 GR WOZL en GR WSP Parkstad.

2. De totaalbijdrage aan GR WSP daalt met €430.610,-

Samengevat hebben de 1ste begrotingswijzigingen 2025, de ontwerpbegrotingen 2026 en de meerjarenramingen 2027-2029 voor Kerkrade de volgende financiële consequenties:

Begroting gemeente Kerkrade					
	2025	2026	2027	2028	2029
Begroting GR WOZL	17.734.192	16.578.877	15.530.985	14.925.116	13.962.228
Begroting GR WSP	927.883	753.584	551.425	518.678	597.401
Totaal begrotingen GR WOZL en WSP-aandeel gemeente Kerkrade	18.662.075	17.332.461	16.082.410	15.443.794	14.559.629
Begroting gemeente Kerkrade t.b.v. GR WOZL en GR WSP Parkstad	18.662.300	16.976.200	16.976.200	16.976.200	16.976.200
Verschil	-225	- 356.261	893.790	1.532.406	2.416.571

Uit de ontwerpbegroting 2026 van WOZL/WSP blijkt dat de totaalbijdrage van de gemeente Kerkrade in 2026 hoger is dan het bedrag dat intern is begroot door de gemeente, wat leidt tot een negatief begrotingsresultaat van €356.261. De wijze waarop WOZL/WSP in het verleden haar begrotingen heeft opgebouwd, doorgaans met ruime marges en een voorzichtige inschatting van risico's, biedt aanleiding om dit resultaat vooralsnog over te nemen in de gemeentelijke begroting.

In de meerjarenramingen van WOZL/WSP is een structurele daling opgenomen, omdat het aantal mensen in de Sw (sociale werkvoorziening) afneemt en er geen Sw medewerkers instromen. Het aantal Sw-medewerkers is een belangrijke factor bij de berekening van de rijksbijdrage voor de Sw. Hierdoor zal de bijdrage aan WOZL/WSP dalen, wat ook zal doorwerken in de hoogte van de algemene uitkering aan de gemeente. Dit heeft gevolgen voor de positieve marge die nu in de tabel is opgenomen. Deze positieve marge ten opzichte van de huidige gemeentelijke begroting moet daarom met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. Er wordt voorgesteld om een begrotingsbijstelling door te voeren, waarbij het verschil op de begrotingspost Wsw vanaf 2027 tot en met 2029 wordt verwerkt bij de begroting 2026 van de gemeente.

Communicatie

In een gezamenlijke commissievergadering worden de financiële gevolgen van de begrotingen van de verschillende Gemeenschappelijke Regelingen inzichtelijk gemaakt.

Burgerparticipatie

De begroting en de zienswijze van onze gemeente kunnen via de gemeentelijke kanalen door belanghebbenden worden ingezien. Dit is de participatietrede Informeren.

Uitvoering

De begroting 2026 is in de vergadering van het Dagelijks Bestuur op 20 februari behandeld. De aanbestedingsbrief is ontvangen op 26 februari. De zienswijzetermijn voor deelnemers loopt tot 12 juni 2025. De jaarrekening 2024 is ter kennisname. De vaststelling van de Ontwerpbegroting 2026 door het AB vindt plaats op 26 juni 2025. Na behandeling in de commissie op 12 juni wordt direct de concept zienswijze gedeeld met de GR WOZL en GR WSP Parkstad. Dit is kenbaar gemaakt bij de GR WOZL en GR WSP Parkstad.

Gezondheid en Vitaliteit

SW-bedrijven kennen specifieke uitdagingen op het gebied van de inzetbaarheid (en dus de gezondheid en vitaliteit) van hun werknemers. Werknemers kampen in hogere mate met laaggeletterdheid, psychosociale problematiek en leefstijluitdagingen. GR WOZL heeft - mede gelet hier op - de afgelopen jaren veel werk verzet. Zo biedt WOZL taalcursussen aan haar medewerkers aan en is er in samenwerking met de



Kredietbank Limburg een spreekuur ingericht voor medewerkers met (dreigende) schulden en financiële problemen. Deze proactieve aanpak leidt mede tot een verlaging van de druk op de lokale voorzieningen omdat eventuele problemen in een vroegtijdiger stadium kunnen worden aangepakt en komt de (zowel mentale alsook fysieke) gezondheid en vitaliteit ten goede.